

MOHAMMED MOUSTAFA ORFY

CEI NEVĂZUȚI

TRADUCERE DIN LIMBA ENGLEZĂ
FLORIN ZAFIU

PREFAȚĂ
TEREZIA FILIP

CUPRINS

Prefață	7
Începutul	13
Prima filă	24
A doua filă	43
A treia filă	59
A patra filă	71
A cincea filă	88
Epilog	100

ÎNCEPUTUL

Mohamed Youssef al-Baghdadi
Damietta, 1995

Am terminat liceul comercial în Mansoura, apoi am fost încorporat. Cu doar câteva luni înainte de finalul serviciului militar, fratele meu mai mare, Mahmoud, a murit, lăsându-mi pe umeri povara și răspunderea de a avea grijă de trei orfani, dintre care cel mai mare abia trecuse de zece ani. Așa s-a adăugat sărăcie peste sărăcie, strâmtorare peste strâmtorare, în viața noastră și așa obosită.

Serviciul meu s-a încheiat odată cu sfârșitul războiului de eliberare a Kuweitului, în 1991. Nu am participat la el, nici măcar nu am văzut vreunul dintre soldații despre care se spunea că au luptat acolo.

Tatăl meu, sheikh Abu Isma'il, imamul moscheii, ne spunea că golul — *al-faragh* — poate fi o binecuvântare sau un blestem, mai ales în tinerețe. Pentru mine, n-a fost nici una, nici alta: golul care a urmat acelei perioade era plin doar de el însuși, de vidul lui gol. Nu se întâmpla nimic, deloc. Mai ales după ce toate încercările mele de a găsi un loc de muncă stabil au eșuat rând pe rând.

Satul meu, al-Mayasira, care aparține de orașul Zarqa, este mai aproape de Mansoura, localitate foarte aglomerată, decât de Damietta. Mărimea sa este potrivită cu bogăția sa care este dată de energia de neostoie a oamenilor de acolo, obsedați de lucru, de meșteșug și negoț, din tată-n fiu. Această realitate sau, mai bine zis, această situație, m-a prins între cele două orașe, nevoit fiind să caut o pâine cinstită într-un ținut aspru și sterp, care nu dă de lucru decât printr-o minune.

Munca în Mansoura este grea și neiertătoare. Vin acolo tineri din toate părțile pentru școală sau pentru un câștig modest, și puținele locuri bune pretind o diplomă universitară. Diploma mea de comerț nu stârnea decât zâmbete disprețuitoare.

Cât despre Damietta, acolo trebuie să știi meseria lemnului și a mobilei, un meșteșug pe care nu l-am prins la vreme. Chiar și puținele ocazii care se arătau se prăbușeau singure: costul drumului

după-întors din sat până în oraș făcea ca munca să nu mai merite, iar patronii impuneau ore lungi pe bani de nimic, bani care nu acopereau nici mâncarea, nici somnul, nici transportul.

Odată am lucrat ca vânzător într-un magazin de mobilă, pe strada al-Jalā', care traversează Damietta, prin recomandarea unui profesor. Dar patronul m-a dat afară după două săptămâni: m-a văzut fumând înăuntru și a spus că țigara mea nenorocită o să-i prefacă tot magazinul în scrum. Altădată, un negustor de stofe, pe strada al-Sharabāsi, s-a săturat de mine după câteva zile, când a observat că femeile care intrau în prăvălie preferau să vorbească cu mine, fiindcă eram tânăr. Mi-a plătit zilele lucrate, mi-a dublat plata și mi-a spus:

– Allah să-ți deschidă drumul, fiule, dar locul ăsta e pentru a câștiga pâinea, nu pentru altceva.

Nu știu ce i-a trecut prin minte acelui bătrân smintit; *Hasbuna Allah wa ni'ma al-wakil* — *Dumnezeu este martorul și apărătorul meu.*

După aceea, n-am mai auzit decât refuzuri. Parcă toți negustorii din Damietta aflaseră în același timp că un anume haj cutare mă dăduse afară și altul se săturase de mine, și parcă au încheiat între ei o înțelegere tăcută să nu mă angajeze nimeni. Așa că, de plictiseală sau poate din alt motiv pe care nici eu nu-l știu, am ajuns să-mi „câștig pâinea” povestind despre războiul din Kuweit! Seară de seară, după rugăciunea de *'Isha*, adunam câțiva din sat – fie în curtea moscheii, fie în mandara-ua unuia, fie lângă terenul de joc – și le spuneam povești născocite, la lumina tremurătoare a focului de lemne care se aprindea și se stingea în adierea vântului. În fundal se auzea apa clocotind în ibricuri mari și clinchetul lingurițelor în ceaiurile grele, umplute pe jumătate cu zahăr.

La început, poveștile erau scurte. Apoi, cu timpul, au crescut în lungime, în profunzime și în meșteșug, căci, așa cum ne învățau când eram copii, repetiția e mama priceperii, orice ai face. Prima dată le-am spus că am refuzat să lupt împotriva irakienilor la eliberarea capitalei Kuweit, că m-au trimis în fața tribunalului militar. Dar nu mi-a tresărit nici pleoapa, nici un fir de păr și i-am spus judecătorului, cu voce tare, că Profetul a spus: „când doi musulmani se înfruntă cu săbiile, și ucigașul și cel ucis sunt în foc”. Judecătorul a fost atât de impresionat, încât a ordonat imediat clasarea cazului și a poruncit să fiu repartizat doar la paza batalionului, fără luptă împotriva irakienilor.

Am zărit o scânteie de admirație în ochii celor care mă ascultau, și un zâmbet de mândrie pentru fiul satului lor și atunci am continuat, și am spus poveștile și mai bine. Le-am povestit că am văzut un soldat american pălmuind un prizonier irakian într-o tabără, și că am așteptat până seara, când a venit timpul mesei în *miz* — sala de

mesa — apoi m-am apropiat liniștit de el și i-am tras o palmă zdra-vănă peste ceafă, o palmă care a răsunat și i-a făcut pe toți soldații, americani și neamericani deopotrivă, să întoarcă privirea. Palma mea l-a făcut să-și piardă echilibrul și a căzut la pământ, în ciuda trupului lui mare și tânăr. Gâturile s-au întins, ochii s-au fixat în orbite, urmărind ce se va întâmpla între noi. Apoi am văzut cum tovarășii lui, uriași de statură, acei *marines*, au dat buzna spre mine ca să mă lovească. Atunci camarazii mei egipteni s-au ridicat în grabă să-mi sară în ajutor, dar le-am strigat din toată puterea, ca să nu se bage niciunul, căci nimeni nu putea ști unde aveau să ducă lucrurile:

— *Ithbit mahallak! — Stați pe loc!*

Le-am spus că, în clipa aceea, a coborât peste mine o liniște, o pace și o forță cerească, ca și cum un înger nevăzut mă învăluisese în aripile lui. I-am înfruntat singur pe americani și le-am strigat cu voce tare:

— Bărbat cu bărbat! Cel care e cu adevărat bărbat dintre voi să-și scoată uniforma și să vină în fața mea, în curtea din fața *mîz*-ului!

În văzul tuturor, americanii au ezitat la început, apoi au acceptat, unul câte unul. M-am străduit să-i lovesc tare, mai întâi cu palmele și cu picioarele, fără înjurături. Apoi, pe fiecare îl răsturnam pe burtă și, iartă-mă de expresie, îl dezbrăcam de pantaloni în fața mulțimii — egipteni, americani, britanici și alții — până când izbucneau hohote de râs și strigăte de uimire.

Le-am explicat ascultătorilor mei, care stăteau cu urechile ciulite și gâturile întinse, că mâna care a ținut sapa e mai puternică și mai curată decât cea care ridică greutatea în sălile luxoase de sport. Au râs, au bătut din palme, și s-au ridicat în aer strigătele de *Allahu Akbar* și exclamațiile de mândrie pentru fiul lor, eroul satului.

Le-am spus și cum am ajutat nouă prizonieri irakieni — sau poate mai mulți — unii răniți și ținuți într-o unitate americană din apropiere. M-am strecurat noaptea, am înfruntat santinelele americane cu arma mea, i-am ajutat pe irakieni să fure o mașină blindată și să fugă. Și nu doar atât: am furat și rațiile soldaților americani, mâncare, apă și altele, din depozit, și le-am dat lor, ca să-i ajut să îndure greutatea drumului prin deșert. Ba chiar, le-am spus că o soldată americană m-a plăcut și mi s-a oferit într-o noapte de gardă dar i-am spus:

— *Ma'az Allah! — Ferească Dumnezeu!*

Toate aceste povești se nășteau pe loc, din bucuria momentului, și câtă veselie aduceau sufletelor acelor oameni de la sat, oameni care, ca și mine, nu terminaseră mai mult decât o școală comercială de nivel mediu, și care nu călătoriseră nicăieri, nici măcar nu visaseră să o facă, în afară, poate, de plecarea în Irak la lucru sau o *'umra* în

Arabia Saudită.

Pe atunci, numele Irakului răsuna în satele Egiptului, după ce milioane de egipteni se întorseseră de acolo, din anii '80, cu banii lor: casele se îmbrăcaseră în cărămidă roșie, televizoarele deveniseră color, hainele se schimbaseră, se schimbaseră până și mâncarea și felul de a vorbi.

Simpatia manifestată față de Irak, țara care îndulcise sărăcia și asprimea vieții rurale egiptene, lăsate în urmă de stat, mă determina să tot povestesc, să tot repet. Aveam nevoie de acele priviri pline de admirație și recunoștință. Chiar dacă unii nu mă credeau, sau se îndoiau de tot, ori de o parte din ceea ce spuneam, la sfârșit erau prinși și ei în poveste, cuprinși de farmecul mulțimii care voia să creadă.

Eram povestitor din fire, dar am învățat să spun povestea cu meșteșug. Mi-am modelat vocea, am învățat când să tac ca să produc suspans, cum să fac pauze ca să las timp pentru aplauze. Oamenii erau însetați să audă povestea „eroului”. Stăteau nemișcați ca niște statui, ținându-și respirația. Se contopeau cu „eroul” lor, mai ales că acesta era unul de-al lor. Poate că le era dor de poveștile vechi despre Hilali și Adham al-Sharqawi, cei care, odinioară, au ridicat slăbiciunea împotriva puterii și sărăcia împotriva bogăției.

Ceea ce părea amuzant nu era doar că ei urmăreau povestea cu o pasiune sinceră, ci faptul că, pe măsură ce ascultau, ei înșiși începeau să joace un rol în poveste; voiau să o repovestească la rândul lor, voiau, parcă, să aibă puterea de a schimba cursul întâmplărilor: mă învinovăteau în glumă, cu o notă de concurență, spunând: „Dar tu, Youssef, ar fi trebuit să-l pălmuești pe americanul ăla de două ori, nu o dată! Dacă aș fi fost în locul tău, l-aș fi umilit în fața tuturor!” Și așa a continuat, noapte după noapte – răsede, căldură, intimitate între sufletele adunate laolaltă, umăr la umăr, spirit la spirit.

Toți erau astfel, cu o singură excepție: un student universitar care mă urmărea uneori cu un zâmbet rece, ușor enigmatic, un zâmbet pe care la început nu l-am priceput, dar mai târziu am înțeles că era zâmbetul cuiva care știe că ceea ce aude e doar gălăgie ori, în cel mai bun caz, care arăta apreciere pentru meșteșugul povestirii, nu credință în conținutul ei. De multe ori evitam să-l privesc în ochii, dar m-a surprins când, la plecare, mi-a strâns mâna mai mult decât era cazul.

– Youssef, ce mai faci? Încă mai cauți de muncă? – îmi zise el în acea zi. *Khāliti Um Muhammad* — *mătușa mea, Um Muhammad*, mi-a spus că ți-ai terminat serviciul militar de ani buni și încă nu ți-ai găsit de lucru, iar tatăl meu, *al-ḥāj Abu Isma'īl*, m-a pus la curent că vrei să găsești de lucru în Cairo, nu în Zarqa sau Damietta. E adevărat?

– Da, e adevărat, domnule Khaled — *Ustādh Khalid* —, îi

răspund eu; sunt dispus la orice slujbă, orice, numai să am cu ce să cresc orfanii fratelui meu. Viața e grea aici, domnule, și nu mai e nimic în Zarqa care să aducă traiul.

El zâmbi cu aerul celui care cunoaște tainele și motivele ascunse ale lucrurilor, sprijinindu-și ceafa de perete ca și cum s-ar fi prefăcut că meditează profund; apoi zâmbi din nou, un zâmbet plin de speranță, cu mândrie nerostită, și făcu din cap ca și cum ar fi „găsit-o”:

– Ce-ai zice, Youssef, de actorie? Vrei să încerci?, mă întrebă.

– Actorie? Doamne ferește, domnule Khaled, eu sunt țăran, nu mă lua în răs. Noi suntem săraci pe mâna lui Dumnezeu, nu ca voi, oamenii de la universitate.

– Nu fii așa modest, Youssef, ai putea, și încă foarte bine.

– Domnule Khaled, fără ofense, caut doar o pâine pentru acei orfani care mi-au fost lăsați în grijă, jur pe viața părinților mei; nu te lua de mine cu glume, glumele astea nu se potrivesc cu oamenii săraci, când e vorba de treburi serioase.

El râse zgomotos, un răs de superioritate prefăcută, și-mi șopti aproape vinovat, ca un secret: el era președintele trupei de teatru a Facultății de Comerț de la Universitatea din Cairo, o poziție onorabilă – zise el – având în vedere prestigiul facultății cu miile ei de studenți și cunoscuse câțiva regizori și oameni din lumea artei; mi-ar face o favoare, mi-ar prezenta unul dintre prietenii săi regizori, ca să joc un rol de figurant într-un film nou. Zicea că munca e bine plătită și că, pe lângă bani, îmi asigură o masă zilnică în zilele de muncă; singurul lucru necesar ar fi să merg la studiourile al-Ahram, la capătul străzii al-Haram, și să fac ce-mi va spune regizorul, nimic mai mult.

Oferta neașteptată căzu într-o perioadă de lipsă totală a șanselor, a posibilităților, ca o picătură de apă rece pe limba însetată a unui ră-tăcitor însetat într-un deșert arid – fără recolte, fără apă, fără umbră; nu făceam decât să stau cu mama, să am grijă de copiii fratelui meu decedat și să lucrăm doi *kīrāt* – *porțiuni mici de pământ* – pe care mama le păzea ca pe o comoară ascunsă, ca pe un sacru sanctuar, și niciun om sau djinn² nu avea voie să se atingă de ele. Toate încercările mele chinuitoare de a o convinge să le vândă, ca să deschidem un mic magazin în sat, fuseseră zadarnice. Era absolut imposibil, nu-i puteam nedreptăți pe orfani, și nici nu puteam să o păcălesc pe mama, în timp ce eu, în floarea tinereții, rămâneam fără meserie, fără relații, fără măcar o prietenă; căci cine s-ar fi căsătorit cu un tânăr șomer și sărac, într-un sat unde toți pe toți se cunosc și se spionează zi și noapte?

2. Djinn (*jinn*, *jinni*), creatură supranaturală din mitologia arabă, spirit creat din foc fără fum, cu liber arbitru, care poate fi bun, rău sau neutru, capabil să interacționeze cu oamenii.

Adevărul e că nu l-am iubit niciodată pe acest *Ustādh Khalid*; mereu părea că se simte deasupra noastră, nu se amesteca cu noi, se lăuda cu studiile, cu hainele și cu frizura lui, fără niciun motiv întemeiat, căci, în esență, nu avea nimic mai mult decât noi. Chiar și tatăl lui era țăran ca și noi. Era doar aroganță și mândrie detestabilă. Dacă m-aș fi dus la universitate, aș fi fost, fără îndoială, mai bun decât el și decât zeci ca el. Totuși, am hotărât să accept oferta lui, poate, cine știe, va înflori ceva după această lungă așteptare.

Lucrurile au mers conform planului: în ziua și la ora stabilite stăteam la poarta exterioară a studiourilor al-Ahram, lângă un bărbat în vârstă, probabil trecut de șaiszeci de ani. În ultimele zile, visele mă chinuiau cu insistență: îmi imaginam că lampa lui Aladdin s-a deschis și a ieșit duhul magic, care mi-a zis: „*ṣabīk labīk... ‘abdak bayn yadayk*” — *dorințele ți se împlinesc*". Poate nu va trece mult și voi fi egalul lui Nour El-Sherif, Hussein Fahmy sau Ahmed Zaki; poate voi juca alături de Naglaa Fathy, Mervat Amin sau Yousra și pentru mine ele vor rămâne doar colege sau prietene pe care le voi respecta și prețui mult. „Roz” va fi culoarea vieții mele, așa cum zicea Suad Husni. Vise care l-ar face invidios și pe cel mai vicelan și mai dur dintre bărbați.

M-am smuls din reveria mea plină de roze cu o țigară proastă, înfășurată și mai prost, pe care mi-a oferit-o bărbatul în vârstă de lângă mine. M-am uitat la el mai îndeaproape și am văzut cum timpul i-a săpat cu cruzime riduri pe chip, niște șanțuri adânci tăiate parcă cu ciocanul și dălta, ca acelea pe care le folosesc tâmplarii pentru a ciopli *al-oyma* în mobila din Damietta și fiecare dintre ele părea că ascunde o mulțime de amintiri ascunse în cotloanele minții sale, dezvăluite în ochii săi adânciți în ochi.

— Cum te cheamă, fiule?

— Mă cheamă Youssef, tată Hajj.

— Și ce te aduce pe aici?

— Pâinea, caut să-mi câștig existența... Rudele mele, domnul Khalid, l-a rugat pe regizor să-mi dea un rol de kompars³. Dar habar n-am, tată Hajj, ce-o să fac acolo.

— Bineînțeles că știi, băiete. Știi bine tot ce ține de meseria asta. Eu, pe vremuri, aveam aveam un loc special, eram kompars mare; apăream în filme și dădeam și sărutări.

Așa a început Om Khayrat vorba lui, și apoi a continuat, lămurind că lumea kompars-ilor are grade, ca o scară: e o categorie de jos, care suportă palmele și loviturile în locul eroului, mai ales dacă seamănă cu el la față și corp; mai sus e o categorie care primește un

3. Kompars, figuranți sau actori de fundal în filme, TV, reclame

salariu mai bun și poate spune două replici sau face un gest, primește acte, deschide o ușă de mașină și altele asemenea; iar mai sus de toate e o categorie pe care abia ți-o poți închipui: aceea mai nobilă, unde norocul îți poate zâmbi și poți ajunge să-i săruți pe eroină sau, Doamne ferește, să joci scene de viol, tot ceea ce presupune atingere, frecare, rupere de haine, pentru efectul dramatic, până intervine eroul viteaz să o salveze din ghearele celui rău.

Visele mele s-au spulberat când am auzit vorbele lui, nu tocmai încurajatoare; m-am liniștit însă gândindu-mă că e firesc, așa încep toți marii artiști. Chiar și Adel Imam a început ca kompars; începutul e greu pentru toți, trebuie să rabd, am talent – zicea domnul Khalid – și asta e de ajuns pentru moment.

Am stat la o coadă lungă, haotică. Prin fața noastră a trecut cineva despre care am crezut că e regizorul, dar s-a dovedit a fi doar unul dintre asistenții lui, un om lipsit de importanță care se uita la noi cu nepăsare ca să-și etaleze falsa importanță. Mă așteptam ca privirea lui să se oprească asupra mea: eram mai bine clădit, mai arătos decât alții. Erau acolo un bătrân trecut de șaptezeci, un chelios de peste patruzeci cu burta lăsată, o femeie de cincizeci fără vreo urmă de frumusețe și o fata slabă de douăzeci, cu tenul palid, semn de anemie severă. Omul s-a uitat cu superioritate, apoi a spus cu voce tare: „Mujammi’ – Mulțime”, și a plecat fără să se uite înapoi.

Am început să transpir din cauza aerului greoi – echipamentul, muncitorii, luminile umpleau locul cu o căldură arzătoare – și datorită strigătelor regizorului, rostite cu sau fără motiv.

Un tânăr cu părul lung a pășit înainte, ținând în mână un plic mare; a scos din el bani și a început să-i împartă celor ce stăteau la rând. S-a apropiat de mine și m-a cercetat așa, din ochi, de sus în jos, în stilul polițiștilor amabili, doar pentru a-ți aminti de locul tău umil.

– Prima dată?

– Da, domnule, prima dată.

– Și de ce ești așa încordat? Nu-i nimic complicat. Tu ești *majāmi’*, unul din mulțime.

A plecat fără să-mi strecoare în palmă, precum celorlalți, cele patru bancnote de douăzeci de lire.

M-am uitat în jur, așteptând ceva, orice. Minutele au trecut greu. Apoi am aflat, de la cel de lângă mine, că banii aceia erau plata pentru noaptea trecută.

A apărut altcineva, grăbit, pe fondul țipetelor regizorului mare, care stătea cu spatele la noi, neatent la oricine altcineva decât la personajele principale, cei care chiar păreau stele, deși nimeni nu-i văzuse încă pe ecran.

Mi-au spus ce aveam de făcut și cuvintele s-au așezat asupra mea ca o cenușă rece, stingând și ultima fărâmă de speranță care pălăpăia înlăuntrul meu.

Nu aveam să fiu *kompars* din prima sau a doua categorie, nici măcar din cea bătută și lovită. Nu. Sarcina mea era mai simplă, mai mică: să fac parte din „mulțime”. Eram doar un *majāmi'*, un chip tăcut printre cei mulți, o formă fără nume plutind prin fundal, existând doar pentru a da scenei iluzia trecătoare a vieții.

Apoi a venit strigătul regizorului asistent: „*Al-majāmi' tataḥarrak! – Mulțime, mișcă-te!*”, ascuțit ca un pocnet de bici. În acea clipă, am simțit cum mă apasă o tristețe grea, lentă și străveche, umplându-mi pieptul ca o apă întunecată, apăsându-mi umerii cu întreaga greutate a fiecărui an pe care îl trăisem.

Așa fusese toată viața mea: ghinion în copilărie, în tinerețe, în familie, la școală, pe ogor, în armată; nicăieri nu promisem vreo recunoaștere, vreo slujbă.

Așadar de ce – spuneți-mi de ce – mi-am permis să visez, chiar și pentru o singură clipă, că soarta ar fi putut deveni acum, în sfârșit, blândă cu mine?

„*Al-mata'ūs mata'ūs, walaw 'allaqū 'ala rāsuh fanūs. – Nenorocitul tot nenorocit rămâne, chiar de i-ai atârna un felinar în creștet.*”

Taja

Sharm el-Sheikh, vara 2007

M-am întors din Ljubljana la Londra cu un zbor EasyJet, într-o duminică seară ploioasă de vară – genul de ploaie care anunță sfârșitul verii și pregătirea liniștită pentru toamnă.

Aerul proaspăt mi s-a părut ca un gest de milă din partea naturii – ca o bunică, sau o mamă blândă, care alege să-ți dăruiască răgazul și liniștea ei în locul furtunii fără sfârșit a Angliei. Părea că s-a mulțumit cu frigul din mine, acel frig interior pe care îl simțeam în coaste ca pe un ferăstrău electric curățind cu brutalitate ramurile moarte ale unui copac bătrân.

Drumul dintre aeroportul Gatwick și Londra a curs lin, fără aglomerație. Am adormit în autobuz vreo patruzeci de minute – un somn adânc, cum nu mai trăisem de la acea nenorocită criză care îmi zdruncinase ființa și îmi vlăguise sufletul.

Când m-am trezit, îmi rezemam capul pe umărul unui bărbat trecut de cincizeci de ani, cu trăsături europene, care stătea nemișcat, ca să nu mă tulbure. M-am scuzat, iar el mi-a zâmbit. În zâmbetul

acela împăcat al feței lui am găsit prilejul, sau poate scuza, să vorbesc. Aveam nevoie de cuvinte, după atâta tăcere:

— Iertați-mă, domnule, eram realmente epuizată. Vă mulțumesc că ați suportat poziția asta incomodă atâta timp.

— Nicio problemă, domnișoară. Nimeni nu doarme atât de adânc într-un autobuz, decât dacă e într-adevăr obosit sau dacă fuge de ceva ce-l arde pe dinăuntru.

— Este adevărat. Presupun că-i vorba de ambele.

— Și cine ți-a spus că fuga vindecă? Am învățat, pe calea cea grea, că fuga e ca „Panadolul” — doar calmează durerea, nu tratează cauza. Trebuie să suporti durerea până la vindecare, ca un antibiotic care pregătește corpul pentru tratamentele ce urmează. E inevitabil. Asta trebuie să facem.

— Ești medic?

— Da, sunt internist la spitalul Maxwell din East London. Mă numesc John.

— Încântată, domnule John. Aveți dreptate. Probabil că am nevoie de terapie psihologică sau poate de un curs de dezvoltare personală, ori de ceva legat de energiile interioare. Scuzați-mă, am uitat să mă prezint, mă numesc Taja.

— Îmi pare bine, Taja. Da, psihoterapia e mai necesară decât orice altceva pentru a regla chimia creierului și a porni un drum nou de vindecare, ai dreptate, și poate chiar e esențial. Dar te sfătuiesc să nu pierzi vremea cu prostiile numite „dezvoltare personală” și alte asemenea. Sunt ca drogurile; viața e grea, toți avem nevoie uneori de un calmant, iar acești oameni își vând marfa în ambalaje strălucitoare, dar tot droguri sunt.

Am tăcut o clipă, lăsând vorbele lui să se așeze. Apoi a continuat:

— Nu știu, Taja, prin ce treci. Dar, orice ar fi, te îndemn să-ți schimbi viața. Să-ți recunoști greșelile cu sinceritate și să încerci să înveți din ele. Din greșeli învățăm de zece ori mai mult decât din școală, din biserică sau din mass-media. Călătorește, citește, descoperă pasiuni noi, cunoaște oameni noi, trezește în tine spiritul luptătorului. Nu cred că ești englezoaică, accentul tău te dă de gol.

— Sunt din Slovenia, dar trăiesc în Londra. Lucrez în turism de ani buni. Mi s-a frânt inima nu demult: am descoperit că bărbatul cu care eram m-a înșelat. L-am iertat, am încercat să-l țin aproape, dar el m-a părăsit, a plecat cu cealaltă.

— Îmi pare rău să aud asta. E o rană dureroasă, dar nu rară. Ține minte: li s-a întâmplat altora înaintea ta și li se va mai întâmpla altora după tine, aici, acolo, mereu. Pe internet sunt articole care te pot ajuta să înțelegi cum să depășești o astfel de criză și să ieși din plasa

ei. Trădarea nu e vina ta, nici motiv de rușine. Creșeala ta, dacă pot spune așa, e că te-ai agățat de un om care nu s-a agățat de tine cu aceeași putere. Asta e firea oamenilor: răvnesc ce nu au, și neglijează ce le e deja în mână. Ține minte, te rog, sfatul meu: schimbarea. Schimbarea e viața însăși, cu toate transformările ei. Cautăm schimbarea fără să știm ce ne va aduce, poate mai rău, poate mai bine. Dar să nu schimbăm nimic, să te resemnezi, să te împietrești în ce ți s-a întâmplat, asta e deja o formă de moarte. O chemare a sfârșitului, o trăire a morții înainte de vreme.

— Am început deja să-mi schimb viața. Plec în Egipt la Sharm el-Sheikh. Voi lucra acolo ca supervizoare a unui centru de sănătate dintr-un mare hotel. Oferta mi-a venit print-un prieten, joi; am acceptat-o tot joi; intervalul telefonic l-am avut tot joi și acum iată-mă, după doar 48 de ore, în drum spre o viață nouă.

Autobuzul a ajuns la Heathrow. Nu este în firea mea să mă apropii atât de repede de străini, dar m-am trezit îmbrățișându-l și sărutându-l pe obraji. Fără să vreau, lacrimile mi-au curs fierbinti, semn că înlăuntrul meu cazanul fierbea la putere maximă. M-a mângâiat ușor pe spate, m-a sărutat și mi-a murmurat:

— Fii tare, fată dragă; viața e aspră și nu iartă pe cei care se prăbușesc, nici pe cei care își uită drepturile asupra propriei ființe.

După aproape patru ore, am aterizat la aeroportul din Sharm el-Sheikh. Mașina hotelului mă aștepta. Am ajuns noaptea; camera era foarte bună. Câteva fructe, băuturi răcoritoare și alcoolice mă așteptau pregătite. Am făcut dușul meu obișnuit, lung și fierbinte, apoi mi-am uns trupul, de care am grija cu sfinciențe de la paisprezece ani, cu uleiurile și cremele pe care le port mereu cu mine, armele mele feminine împotriva capriciilor vremii.

Am dormit adânc, ca un copil istovit, care a scăpat în sfârșit de o bandă de ticăloși care o urmăreau prin pădure.

Dimineața m-au trezit razele soarelui care străpungeau perdelele groase și vărsau în cameră o lumină domoală, aurie, aproape visătoare. Am tras perdelele și am zâmbit. Privești ea era încântătoare: copaci deși, aleși cu grija, împrejmuiți o piscină uriașă cu ape albastre; apoi, vile mici, răsfrizate la distanțe atent calculate, astfel încât întimitatea fiecăruia să rămână neatinsă. Dincolo de ele, soarele răsară și se oglindea în mare, în nenumărate nuanțe de albastru și pe plaja nisipoasă, preschimbând firele de nisip în pulbere de aur; iar în fundal, munții se ridicau semeți, cu stânci în culori felurite. Totul era frumos, fascinant. Plaja era lină și nisipoasă, lucru esențial pentru mine. Nu am iubit niciodată plajele stancoase ale Europei, nici pe cele artificiale. Natura adevărată e singura care aduce liniște sufletului.

Așa se închide o filă și se deschide alta.

de sănătate.

ca terapeuță. Iar acum făceam pasul cel mare: să conduc un centru un timp la Carlton Knightsbridge din Londra, ca recepționeră și apoi femeie ca mine, care întoarce capete oriunde ajunge. Apoi am lucrat vecini, căci toată lumea primește bucuroasă un masaj gratuit de la o cursuri avansate la Londra și am exersat destul, pe rude, prieteni și am învățat bazele masajului și ale terapiei corporale. Apoi am urmat Primul fusese ca stewardesă la Emirates, pe rutele asiatice. Acolo muncă, în pragul vârstei de treizeci și trei de ani.

ma impresie contează întotdeauna – și acesta era al treilea meu loc de mea întâlnire față în față cu directorul. Eram puțin neliniștită – pri-a alegând ceva sobru, dar fără să pierd grația feminină, căci era prima Am gustat câteva îmbucături, am băut cafeaua, m-am îmbrăcat,